

Actualité en France

N° 25 - juillet 2009

"14 IULIE"

MAEE/F. de la Mure

In 1880, cea de-a Treia Republica înzestrează Franța cu o zi națională, de 14 Iulie, ca amintire a caderii Bastiliei, la data de 14 iulie 1789. Aceasta comemorare, al cărei scop este de a-i aduna împreună pe toți francezii în jurul altarului patriei, se dorește totodată și un ecou al sărbătoririi Federației de 14 iulie 1790, sinonimă cu reconcilierea națională. Sărbarea populară care ia astfel naștere, animată de nelipsitele focuri de artificii, asigură neîndoiește continuitatea sa în conștiința tuturor.

La data de 21 mai 1880, Benjamin Raspail, deputat de Paris, înaintează următorul proiect de lege : «*Republica*

adopta ca Zi națională anuală data de 14 iulie». Propunerea este adoptată de către Camera deputaților la data de 8 iunie, validată de către Senat la data de 29 ale aceleiași luni, iar legea este promulgată la data de 6 iulie, în timp ce ministrul de Interne formase deja o comisie însărcinată cu determinarea programului aferent acestei Sărbători, pentru a conferi acestei zile libere un caracter național încă din primul an. Sunt astfel organizate pe tot teritoriul Franței, în funcție de mijloacele bugetare ale municipalităților, și în funcție de buna-voință lor, ceremonii laice în școli, inaugurări de statui republicane, distribuire de alimente celor defavorizați, dispozitive de iluminare, dangat de clopote și articole de decoratii, cât și parade militare. În fapt, participarea efectivă a Armatei trebuie să-i reunească pe toți cei marcați de pierderea Alsaciei și a Lorenei în urma dezastrului de la Sedan, care a dus la capitularea Armatei franceze în fața Prusacilor în 1870, și la semnarea Tratatului de la Franckfurt, la 10 mai 1871.

14 iulie 1880 trebuia să fie sărbătoarea de redresare patriotică a țării, prin distribuirea, amânata mai mulți ani, de drapele către regimentele reconstituite. Pierderea stindardelor pe frontul prusac din 1870 generase un traumatism pe care doar o sărbătoare cu o încărcătură simbolică puternică putea să îl steargă. Asigurarea coeziunii naționale și restabilirea puterii militare a Franței pe baza memoriei colective, aceasta era prima datorie a acestei sărbători naționale care stabilește cultul Mariannei, ca personificare a Republicii. Busturile Mariannei au fost inaugurate în locuri publice, iar cetățenii au

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES ET EUROPÉENNES

putut cumpara de la chioscuri litografii care o reprezentau cu o boneta frigiana pe cap, simbol al libertatii cucerite de catre popor si îmbracata în trei culori (rosu, alb, albastru), înconjurata de un fascicol de drapele, simbol al natiunii triumfatoare.

Exaltarea patriotica care ducea la o speranta comuna a fost dublata curând de entuziasmul regasirilor colective pe arterele iluminate si la balurile publice, în jurul cabanelor ambulante si mai ales sub focurile de artificii, care aprinzând cerul nocturn al oraselor si al satelor franceze au dus la pastrarea de-a lungul vremii a sarbatorii si a ritualurilor sale traditionale.

Nici un 14 iulie fara focuri de artificii !

Focurile de artificii au o fascinatie aparte. Mai întâi folosite în scop militar, ele sunt originare din misterioasa China a Evului Mediu si reprezinta în imaginarul popular somptuozitatea si magia. Potrivit istoricilor, primul spectacol pirotehnic demn de acest nume ar fi avut loc la Paris la 5 aprilie 1612, în Piata Regala, astazi piata Vosges, în cartierul Marais. Casatoria regelui Ludovic al XIII-lea cu Anna de Austria a dat nastere unui simulacru de razboi, sustinut de bombarde si de muschete încarcate cu gloante oarbe.

Serbarile de ordin pirotehnic se vor multiplica în marile capitale ale Europei. Orice casatorie regala sau nastere princiară, orice victorie militara sau tratat de pace au fost sarbatorite cu focuri de artificii din ce în ce mai somptuoase, în mod special, sub regimul lui Ludovic al XIV-lea. Regele Soare remarca faptul ca *«poporului îi place spectacolul»*, si-l transforma astfel într-un instrument al politicii sale interioare. *«Prin acesta, spune el, tinem în frâu mintea si inima»*.

În secolul al XVIII-lea, gratie *«ingenioaselor inventii ale fratilor Ruggieri»*, cinci frati artificieri debarcati din Bolonia în 1739, «arta pirotehnică» atinge apogeul în Europa. Astfel aceasta familie își va pastra pentru mult timp cvasi-monopolul spectacolelor bazate pe foc.

Mult mai bine decât altii, acestia exceleaza într-o arta care, potrivit unui autor din acea perioada, *«încânta ochiul fara sa-l raneasca si place urechii fara s-o înspaimânte»*. Inventatori în orice domeniu, chimisti, oameni de teatru, dar si curtezani abili, membrii tribului Ruggieri se vor transforma curând în sefi de societati care vor face fericiti un numar cât mai mare de oameni. Mostenirea lor continua, orchestrând în somptuozitatea culorilor si a formelor, festivitatile dedicate zilei de 14 iulie.

De atunci, 14 iulie, ziua nationala dublata de o sarbatoare menita sa aduca bucurie este expresia comemorarii amintirilor comune si a sperantelor colective, istoria idealizata si transpusa este celebrata printr-o manifestare de bucurie într-o seara de vara, în care focurile de artificii permit cetatenilor sa se regaseasca uniti în jurul devizei Republicii franceze : «libertate, egalitate, fraternitate».